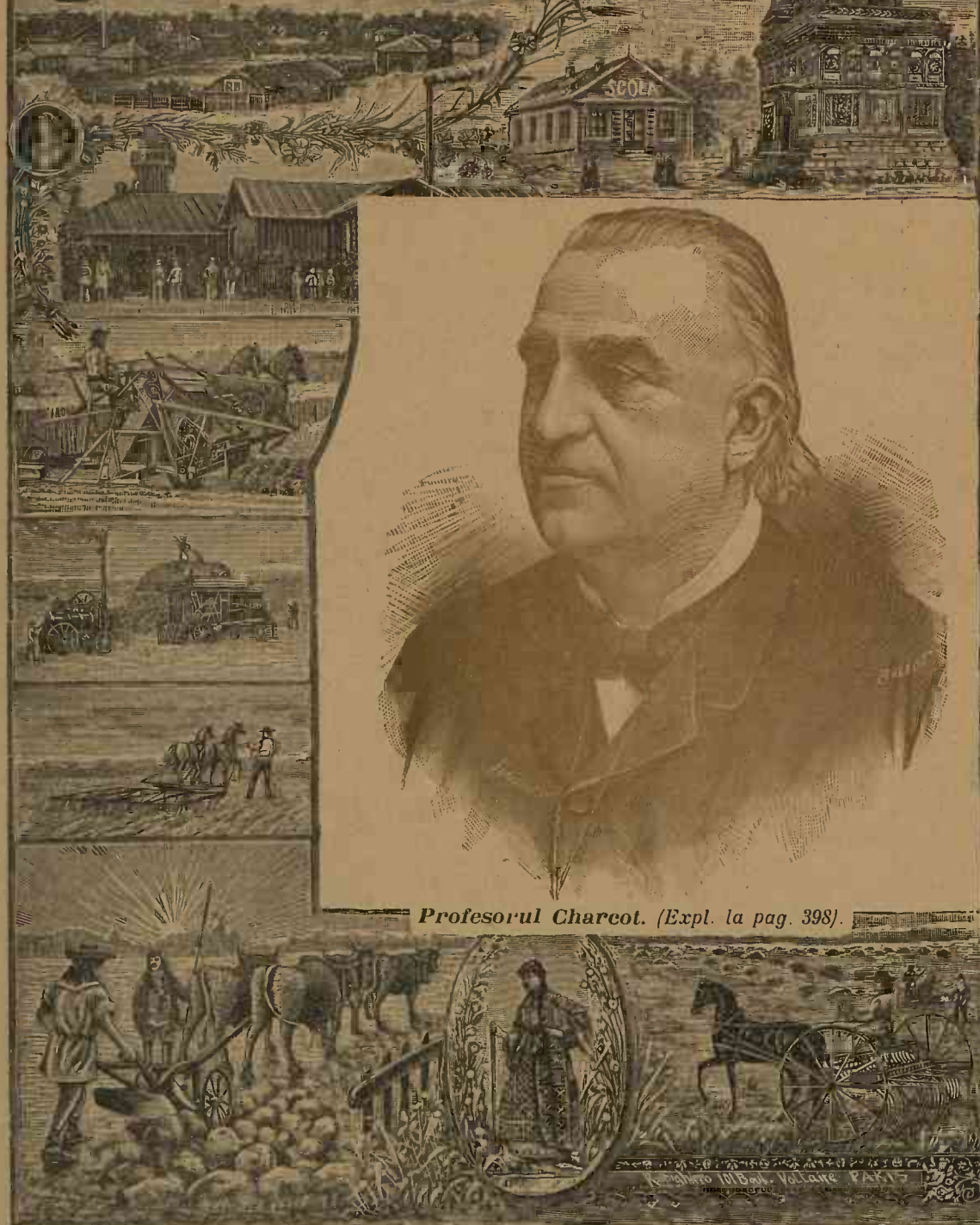


GAZETA SĂTĂNULUI



Profesorul Charcot. (Expl. la pag. 398).

A se adresa tot ce privesce Redacția și Administrația: C. C. DATCULESCU, Directorul proprietar și fondator al «Gazetei Sătenuului», R.-Sărat.
ABONAMENTUL 10 LEI PE AN.

CRONICA AGRICOLA



rături, pentru cerealele de toamnă, puține s'au făcut până acum și încă și mai puține semănături. Causa acestei întârzieri o găsim iarăși în cli-

ma, de obiceiuit secetosă l'acastă epocă în cele mai multe regiuni a le câmpurilor din România.

Au fost, nu e vorba, p'alocuri, și ploi parțiale și acestora datorăm cele câte-va holde ce vedem bine răsărite și pornirea destul de mare a aratului.

Timpul se întârzie și sforțările ce ar face agricultorii d'a 'și sfârși în Septembrie toate semănăturile de toamnă sunt cele mai laudabile.

În'adever cum ați nimeni numai tăgădușce, ceea-ce afirmăm mereu de 10 ani, că adică grânele bine văruite și în'același timp sulfatate cu puțină piatră vînătă nu fac mătură sau tăciune, tot ast-fel e constatat că grânele cele mai sigure sunt cele pe cari iarna le apucă bine dezvoltate.

Cei ce au avut vite bune, îndestulătoare, bine hrănite și sănătoșe 'și au putut face arăturile și pe secetă și bulgării s'au putut sfărîma cu perfecționatele instrumente agricole ce acum avem la dispozițiune.

Americanilor datorăm și cele mai perfecționate și complete semănători-boronitoare-tăvălucitoare; ele încep a se răspîndi mult în țară și e un mare bine cum am constatat de la ivirea la noi a semănătoarelor în rînduri ce depun sēmînța, cu regularitate și economie de aproape jumătatea seminței, căci ați numai e permis unui bun plugar d'a semăna grăul, secara și orzul cu mâna sau cu semănătoarele «în lab» prin înprășciere.

Or-ce s'ar dice, dar plugurile de fier, ce se perfecționează din zi în zi, semănătoarele și alte mașini agricole încă necunoscute în țară acum câți-va ani, au îndru-

mat agricultura noastră pe o cale mult mai rentabilă. Dacă vom ști a ne alege varietatea cea mai rodnică de cereale, o vom condiționa și pregăti bine și vom ști a 'i alege pământul și timpul cel mai nemerit, succesele tot sunt mari chiar în anii mijlocii. Numai ast-fel plugărind putem a combate, întru cât-va, multele întemperii ce avem și numai cu asemenea inteligente măsuri putem, în anii buni, culege recolte maxime. Nici numai putem alt-fel face plugărie cu cheltuele așa de mari ce se fac ați, cu ridicarea așa de extra-ordinar a rentei pământului, cu prețurile așa de minime și cu greutatețile de tot soiul așa de mari.

Seceta a grăbit mult cócerea porumbului care, în unele regiuni de câmp din centrul țerei, a început a se culege. Recolta variază, cum am spus în precedentele numere. Eșcelentă, bună sau mediocră la câmp, e foarte proustă la munte.

La câmp numai p'alocuri dincolo de București sau în'apropiere mai vedem pe câmp recolte de păioșe în clăi. Cele mai multe sunt a acelor săteni ce obiceiuesc a lua pământ de la arendași în dijmă. S'ar cădea că l'acastă epocă să numai vedem păioșele alt-fel de cât treerate.

Cu treeratul sătenii sunt foarte în'apoi, și mai toți treeră cu caii.

Nu pricepem de ce nu se fac mici asociațiuni pentru treerișul, în oborul fiecărui sătén, cu mici treerătore de abur. Am mai vorbit de această cestiuine și am arătat folosul ce'l ar avea sătenii și cei ce ar întreprinde asemenea sistem.

Treeratul, cum vedem p'alocurea, cu mașinele mari de abur, la marginea satului, unde fie-care sătén 'și aduce recolta sa, are ore-cari neajunsuri, dar tot e un progres.

Plata treerișului se percepe de inchirietor fie în bani sau dijmă de cereale treerate. Săténul chiar dacă 'l costă ceva mai mult ca treerând cu caii săi, are cel puțin mângăerea că recolta 'i-a fost mai puțin expusă stricăciunii ploilor și economisază un timp prețios.

* * *

Prețul grăului e mereu în scădere; scădere așa de mare că ne minunăm și suferim cu toții. Causa noi am spus-o de mult că nu e pricinuită de vr'o mare producțiune a Americii sau că deficitul recoltei în țările inportătoare e mic. Din po-

trivă, am șis că criza agricolă *trebuie* s'o atribuim crizei monetare din Statele-Unite și speculatorilor.

Iată cu ce începe numărul de 23 Sept. cea mai autorizată revistă agricolă, sub semnătura redactorului șef al «Journal de l'Agriculture» din Paris, d-l Henry Sagnier.

«Causa scăderii e clară, e scăderea prețurilor în America de Nord. Deși recolta grâului în Statele-Unite e inferioară în 1893 celei din 1892, prețurile sunt mai jos ca or-când, și se pôte procura în porturile de grâne cu 10 la 11 lei 100 de kilogr. Cu aceste prețuri cultivatorii americani se ruineză dar suferă consecințele neindolnice a crizei monetare ce bântue țara lor. Cumpărările lunare de cantități enorme de bani de către guvernul Statelor Unite, în vederea susținerii industriei miniere, au avut de rezultat că agricultura americană, adică industria capitală a țerei, a fost principala victimă a unei situațiuni anormale. Abolițiunea bilului Sherman, adică suspendarea acestor cumpărări de bani, opriva scăderea prețului grâului ?

Putem să nădăjduim, dar efectele se vor simți încetul.

Perderile agriculturii din România sunt enorme și acesta

din cauza acestor diferențe de prețuri, a lipsei de capital eften și îndestulător pus la dispozițiunea agriculturii noastre.

Cât ne-ar fi servit dacă Camerele voțau, precum cerea *Gazeta Săténului*, mărirea fondului Creditului Agricol pentru înființarea unei secțiuni de împrumutarea agricultorilor cu sume mai mari. Sau cel puțin dacă Banca Agricolă, despre care ne vorbea D-l Germani, eşcelentul ministru de finance, s'ar fi întemeiat din'astă primăvară.

Acum vor rezista crizei nu numai acei mari agricultori cari au bune magazii de grâne pentru a le ține, fără a plăti colo-

sale chirii, dar dacă vor avea sau găsi bani efteni pentru a așcepta — pôte târșia, dar sigura — urcare de prețuri. Iar cei mai desmoșteniți de sôrtă vor vinde recolta cu mizerabilele prețuri a le șilei spre a contribui mai mult la înbogățirea speculanșilor streini și marilor capitaliști.

Viitôrea urcare de prețuri e așa de probabilă, în cât până și cei mai mici zarași, prin ei sau asociați, fac cumpărări, cu prețurile șilei, grație ușelor d'a întregul deschise a marelor bănci. Cei mai mulți, însă, fac o altă speculațiune și mai sigură. Iau bani efteni de la Banca Națională și sucursalele ei și 'i împrumută, chiar cu cămătărescul procent de 18 la sută, agricultorilor cari au, de sutimi de mii de lei, produse ce nu pot vinde.

Criza e fôrte desastroasă pentru cei mai mulți producători și cei ce propun și cei ce fac legi, ar fi bine a fi zoriți de cei cățiva mandadari-agricoli din Camere, de îndată ce ele se vor deschide.



Hrișca argintie.

Hrișca său Sarasinul (*Polygonum*) e planta specială pământurile sêrace și nevoiașilor. Am revêđut'o anul acesta dând eşcelente rôde, alături cu cele mai neînsemnate recolte de porumb d'abea de 2 sau 4 palme înălțime,

Cred bine a atrage atențiunea cetitorilor din regiunile muntôse, cu pământ sârac, nisipos, rece, granitic, asupra cerealei din care evreii fac așa bune pilafuri cu gâscă și rață, cum și un fel de turte, alimentațiune pe care o gâdesc mult mai nemerită de cât mămăliga de porumb necopt dătătore de pelagră.

Bobul, deci, e bun și pentru hrana ôme-

nilor, a vitelor și a păsărilor; în varietatea comună aceste bobe sunt triunghiulare, la varietatea cea mai bună de Hrișcă argintată bobul se mai apropie cu forma rotunjită și cu fețele mai bonbate, cu cōja mai subțire, coprinđend în'ăuntru ei mai multă făină, în cât hectolitrul ajunge a cãntãri 65 kilograme.

D'apoi Hrișca pōte fi utilizatã și pentru un eșcelent nutreț verde și ca plantã de îngropat cu plugul ca îngrășãmințe verde, cum și pentru albine care cautã mult florile de Hrișcã.

În susul Moldovei se poate semãna a-cãstã plantã de primãvarã și dupe porumb și mulți sãteni o cultivã mai mult pentru inlesnicioasa ei culturã. Se sãmãnã 35 la 55 kilogr. la hectar. Cãnd s'ar cultiva pentru nutreț s'ar da îndouit și n'ar fi rãu a se asocia cu Ovës, Meiu, Moha, etc. D-l Vilmorin ne afirmã cã Luțerna, semãnatã cu Hrișcã rarã, isbuteșce mai bine ca în or-ce altã recoltã.

În regiunea vãei Cracãului dintre Piatra și Nãmțu, unde am vëđut cultivatã mai multã Hrișcã ca anul trecut, sãtenii pun mare preț pe a-cãstã cerealã și regretã cã n'au semãnat mai mult, cãci pōte n'ar fi simțit atãt penuria de porumb. Adicã lipsã de principalul aliment al sãtenului în mai tōte regiunile muntōse și nu prea mare belșug în multe regiuni de cãmp, cum spunem în precedentele numere.

C. C. B.

Rosa Carmen-Sylva.



a 2000 și chiar peste a-cãstã sumã sunt, actualmente, varietãțile din aceste în'adevër Regine a florilor.

Obținãtorii nouilor varietãți de Rose, pentru a le distinge, le dau câte un nume.

Una din cele mai bine-meritate numiri a fost accia cu care s'a botezat superba rosã albã (hã ce se obținu în 1891. «Carmen-Sylva» nu e numai, pentru noi românii, un nume iubit, dar e prețuit de toți ómeni de inimã și cari cunosc meritul Reginei nōstre.

O rosã purtãnd numele marei cugetãtore, e o nemerire recunoscutã de toți amatorii de rose.

Și în adevër cã, pentru cei cu gustul mai rafinat, Rosa Carmen-Sylva, e o rosã fōrte distinctã, pe care o admiru cãt o vëđi mai des. Delicatã ca Aceea cãrei 'i pōrtã numele, are flōrea mare, plinã, albã ca tenul superb al Reginei nōstre. Centrul Rosei Carmen-Sylva, se culorézã cu carmin deschis, vioiu, întocmai, cum, de fericire, se vor culora obrajii

mult doritei nōstre Suverane, cãnd ne va sosi în țarã și va gãci dragostea sincerã, profundã și venitã din convingere a ómenilor de inimã din'acãstã țarã.

Acãstã rosã, indica fragrans hibridã, e fōrte infloritōre, vigurōsã și înãlțatã. Bu-



Meiul de mãture.

bocii se deschid bine și sunt lungăreți. Înflorirea e timpurie.

*Belle Carmen Sylva, par ton port enchanteur,
Par tes parfums grisants, par ta belle couleur,
Comme la reine aimée à la bonté parfaite
Dont tu portes le nom, tu charmes le poète. (*)*

D-nii Soupert & Notting, vestiții obținători de varietăți noi de rose, cerându-mi ideia asupra botezului celei mai superbe, gingașe și strălucitoare rose, prima ce va obține mai distinctivă, m'am grăbit a-i da numele de:

Principesa Maria de România.

Neîndoiindu-mă de spiritul artistic al celebrilor rosieriști, sunt convins că Rosa, ce'mi a promis a-l o dedica Principesei noastre, va fi ca viitoare noastră regină de grațioasă, și cu calități care 'i va asigura cea mai mare popularitate.

C. C. DATCULESCU.

MEIUL DE MATURI.

(*Holcus Sorghum*; *Sorghum vulgare*; *Andropogon Sorghum*).



cest meu înalt, produce bobe grele de vr'o 65 kilogr. hectolitru și cari se pot utiliza pentru hrănirea păsărilor. Planta dă un

destul de bun nutreț verde; paniculele servă la fabricațiunea măturelor și în cele mai multe locuri din acest punct de vedere cultura e foarte lucrativă.

Se întrebuițează des, prin unele țări, ca textilă pentru fabricarea țesăturilor groșe, funielor, pas-tei de hârtie, etc.

Se sémănă rar în Aprilie, Maiu, e destul de simțitor la frig și cere pământuri bune, profunde și răvâne, fără a fi ume-de. De obiceiuit se pune la hectar: în rînduri 10 kilogr.; prin asvirlire 40 kilograme.

VILMORIN.

(*) «Le Plébiscite des Roses.»

VREI SE MURIM?

S'a mai rărit porumbul, dragă
Și codrul verde-a'ngălbenit,
Lumea dușmană ne pândeste
Nu mai e rost de întâlnit

Și ziuă 'i mică, noaptea 'i mare
Și păsările nu mai cânt....
Suntem doar doi,—dar nu se poate
Să găsim loc pe-acest pământ.

Ah!.... Și am să'ți spun atât de multe!
Si-atât de multe ai să'mi spui,—
Povești de dragoste, frumoase!—
Dar... n'avem vreme și loc nu'i.

Eu știu un loc în care vecinic
Slobozi am fi să ne iubim,—
Acolo toți ne lasă 'n pace,—
Raspunde'mi, zeu,—vrei să murim?

CAROL SCROB.

Măzăricea cenușie de primăvara.

(*PISUM ARVENSE VAR.*)



nuală. Plantă foarte viguroasă, putînd a se întinde până la 2 metri înălțime, cu tulpini și ramificații numeroase, lungi și subțiri. Bobul roșcat sau ușurel bronzat. Nutreț verde sau de uscat foarte căutat, mai ales pentru oi.

Se sémănă de obiceiuit în'același timp Mazărea cenușie cu o cereală cu tulpina înaltă, fie Ovės etc., pentru a servi de susținere.

Se sémănă adesea cu alte amestecuri furagere de cosit verde.

De obiceiuit se sémănă pentru bobe în Aprilie—Maiu și până în Maiu — Iunie pentru nutreț de cosit verde.

În diferitele varietăți de Măzărice de nutreț, hectolitru de bobe cântărește, în mijlocie, 70 la 80 ko. hectolitru și se sémănă mai de obiceiuit de la 160 la 200 kilogr. la hectar.

VILMORIN.



Măzăricea cenușie de primăvară.

Câte-va cuvinte asupra Constipațiunei, efectelor ei și lecuirea.



Acăastă infirmitate cauzăză amețeli, dureri de cap, iritațiuni nervoase etc. Veselia și dispoziția dispăr la constipat. Caracterele cele mai grele sunt d'ale constipaților și cu cât sócra 'ți-e mai rëntăciósă să șcii, hotărít,

că cu atât e mai constipată la stomac și, prin consecință, la creer.

Clistirul, diferitele cliso-pompe și doftoriele interne pricinuesc adesea lenevirea, iritarea și prăpădirea stomacului.

Regimul e lecuirea cea mai temeinică. Am vëdut, bărbați, femei și copii tãmăduindu-se prin regim de acăstă infirmitate, în loc d'a duce tótă viața lor acăstă uriciósă constipație. Punându-se stăruință în a nu se abate constipatul, sub nici un pretext, de la cele de mai jos, vindecarea e sigură, afară dacă bóla e prea învechită și intensă.

Regulă, ca să nu purceți la nimic până nu faci o vizită unde-va.

Măncare și bëutură regulată și d'aceia ce nu constipă.

Vinuri negre, coprinđind mult tanin, ciurmărite cum se dice, a nu se bea nici o dată.

Tot-d'auna la sfirșitul mesei să se mănănce puțin compot de prune opărite, iar nu afumate.

DOCTORUL FĂRĂ ARGINȚI.

SCIRI DIFERITE AGRICOLE.

Există temeri printre podgoreni că recolta vielor, care cum am spus nu e așa de superióră din punctul de vedere cantitativ, va da o recoltă inferióră și calitativ. Strugurii sunt acri și dacă va cădea curínd bruma vor rămănea fôrte acri.

Înăcest cas, prețul vinului, deși destul de ridicat, va deveni fôrte mare, cum e mai ales în Oltenia.

Cei ce mai au vinuri vechi, vor face afaceri superbe.

În Franția și dupe documentele Minist. de Agricultură al Republicei, recolta grăului a fost slabă și a ovėsului fôrte rea. Deficitul e considerabil. Tot ast-fel și cu orđul. Seceta bântue din nou.

Peste două ani vom avea, la Constantinopole, o expozițiune universală.

În susul Moldovei timpul e fôrte priincios lucrărilor agricole.

Populațiunea industrială a Rusiei cu un milion și jumătate de lucrători; are urmatórea producățiune.

	Milióne de ruble	
	1880	1890
Industrii textile	419,5	518,7
Hartie	16,0	22,3
Lucrări de lemn	19,0	33,4
Lucrări de metal	115,6	48,8
Ceramica, sticle	27,3	32,5
Produce chimice	13,4	23,9
Pielărie	97,6	74,3
Comestibile	123,9	190,6
Industrii diverse	9,4	18,7
	841,7	1.063,1

C.

DIN ȚARĂ.

Dirrecțiunea serviciului sanitar, prin circulări trimese în diferite regiuni a le țerei, atrage atențiunea asupra rëului obicei d'a se arde gunóele și băligarele, dupe ordinele chiar a unor medici de plasă și sub-prefecți. Gunóele pot servi mai bine și D-r Felix fôrte bine îndemnă pe toți a nu le arde, în interesul igienei ci a le duce și înprășcia pentru îngrășarea locurilor de cultură, lucru ce, în unele județe, a fost îndemnat de medicii de plasă.

Lucrările puțului artesian de la Mărculești, lângă Ciulnița, urméză. S'a ajuns până la o adâncime de 178 metri. Colóna de apă din sfredel s'a urcat până la 18 metri sub suprafața pământului.

Consiliile județene din țară sunt convocate în sesiune ordinară pe ziua de 15 Oct. 1893.

Braila și Galațul vor fi vizitate de M. S. Regele cu ocasiunea manevrelor de cadre.

În portul Galați, mai ales, exportațiunea grănelor a început a se face pe o scară mai întinsă.

Cholera e mai cu totul stinsă în țară. De la 16 Aug. la 15 Sept. în tótă țara au fost 728 bolnavi de cholera, din cari 320 sau vindecat, 350 au murit și 74 au rămăs în căutare.

C.

DIN LOCALITATE.

În urma construirii gratuit a localului înecesar de către d-l C. C. Datculescu, proprietarul moșiei Slobozia-Galbenu și Directorul «Gazetei Sătenului», D-l Hepites Directorul Institutului meteorologic al Romăniei a dispus stabilirea în Slobozia-Galbenu, a unei Stațiuni Meteorologice, dirijată, probabil, gratuit de personalul d-lui Datculescu.

Stațiunea acésta Meteorologică va da rezultate mai ales asupra următoarelor :

Presiunea atmosferică ;
Temperatura aerului la ori-ce oră precum și temperaturele extreme zilnice ;
Umedéla aerului, absolută și relativă ;
Ploi și zăpeși ;
Direcțiunea și tăria vântului ;
Determinarea temperaturii solului la diferite adâncimi și evaporațiunea.

Dorim repede înființare a acestei Stațiuni Meteorologice, pentru obținerea multor date de mare interes asupra fenomenelor de care, în primă linie, depindă producțiunea.

Apoi, cum sunt numai câte-va Stațiuni meteorologice în totă țara, în interesul agriculturii române, cerem ca Statul să facă ori-cari cheltueli pentru înființarea și regulata observare în cât de multe localități din țară, iar nu numai în un așa de limitat număr ca aci.

Și dacă, pentru lucruri de un interes așa de vital și general ca acesta, e nevoie de banii și grija particularilor, am dori să se facă apel și la pungi mult, mult mai pline ca al acestui «artist-muncitor» cum *Lupta* botează, vorbind, în un articol special din No. de la 14 August, «O vizită la Slobozia-Galbenu» de cel care perde anual atâtea mii de lei cu editarea «Gazetei Săténului», și care nu e de fel vr'un mare bogătaş !

Febra aftoasă e în descreșcere în județul nostru.

Pe hotarul Moșeșcilor din plasa R.-de-jos, s'a găsit în dimineața zilei de 19 Sept. cadavrul unui țigan, Constantin Vasile, din cătunul Moșești cătunul Nisipurile.

D-l jude instructor I. Negrénu, sub-prefectul plășei, d-l Locotenent G. Nicolau și d-l Marin Rădulianu medicul plășelor Gradișcea R.-de-jos au venit imediat la fața locului. Doctorul, în urma autopsiei, a constatat că a murit de congestiune cerebrală. Se crede că mórtea e naturală. Cercetările sunt urmate de vrednicul jude de instrucție.

In plășile Gradișcea și R.-de-jos, starea sănătății locuitorilor este îndestul de satisfăcătoare. D'asemenea și în alte regiuni a le județului. La Corbu, însă, (plasa Marginea de jos) starea sănătății publice pare a da ore-cari îngrijiri.

Ploile parțiale au înlesnit facerea arăturilor prin unele mireșci de meiu de orș și de grâu. Prin locuri mai tari, cum suhate, se fac cu greu.

Sunt puține holde răsărite.

Porumburile, pripite în cócere în regiunile de câmp, au început sau vor începe curând a se culege.

Treerișul la marea cultură e mai peste tot sfârșit. Nu e tot ast-fel la mica cultură unde mai e dē treerat.

Timpul s'a răcit și se pune mare zor la arăturile de toamnă.


In nóptea spre 15 Septembrie luând foc prăvălia de căldărărie a d-lui V. Teodor, din strada mare, focul s'a întins înprejur nimicind încă 3 alte prăvălii.

La Mândrești (plasa Orașului) a ars, la 17 Septembrie, localul Primăriei cu arhivă cu tot.

Procurorul, d-l C. Gheorghiu, a descins la fața locului spre a ancheta faptul.

D-l M. Tudorănescu s'a confirmat în funcțiunea de ajutor primarului comunei urbane R.-Sărat, în locul d-lui V. C. Gealep demisionat.

X.



In fața enormelor cheltueli cu întreținerea unei tipografii speciale pentru editarea *Gazetei Săténului*, ast-fel de bogată în toate privințele cum ești și va ești în'acest an, facem un apel călduros ómenilor de inimă din'această țară spre... a ne ești cheltuețele de editare a «Gazetei Săténului».

Cu tirajul actual de trei mii, am putea ești, póte, la capăt cu numeroasele cheltueli a le editării acestei reviste, chiar cu așa de minimul cost de 10 lei pe an al abonamentului. Dar, căci e un mare dar, cei mai mulți din cei ce au cerut a li se trimete «Gazeta Săténului» nu se mai gândesc a'și plăti abonamentul. Ca și în trecuții 9 ani, când cu decile de mii de lei avem abonamente neplătite, nu putem, negreșit, a cere prin judecată abonamentele și... rămănem păgubași...

Deci, cei ce nu voesc a vedea desființându-se, de la 5 Februarie 1894, Tipografia și «Gazeta Săténului»—căci nu putem cere proprietarului și Directorului ei a continua mereu cu sacrificarea avutului său! — sunt rugați:

- a'și plăti abonamentul de nu 'l au achitat încă pe present și trecut și
- a face cât de multe abonamente și cumpărări de colecțiuni d'a «Gazetei Săténului», dacă găsesc că e trebuința să existe această revistă.

BULETIN COMERCIAL.

In zilele de la 16 până la 20 Septembrie curent, în portul Brăila cerealele s'au vëndut cu următoarele prețuri :

Grâu de 57 $\frac{3}{4}$ cu 8.17 $\frac{1}{2}$, de 59 cu 8.50, de 57 $\frac{1}{2}$ cu 8.20, de 59 $\frac{1}{2}$ cu 8.35, de 59 $\frac{3}{4}$ cu 9.15, de 57 cu 7.65, de 57 $\frac{3}{4}$ cu 8.25, de 58 $\frac{1}{2}$ cu 8.65, de 56 $\frac{1}{4}$ cu 7.70 și 7.90, de 58 cu 8.17 $\frac{1}{2}$, de 56 $\frac{1}{2}$ cu 7.90, de 56 cu 7.30, de 59 $\frac{3}{4}$ cu 8.55, de 58 $\frac{1}{4}$ cu 8.50, de 59 cu 8.45, de 62 cu 9.90.

Porumb de 60 $\frac{1}{2}$ cu 6.80, de 58 $\frac{1}{2}$ cu 6.66, de 58 cu 6.42 $\frac{1}{2}$, de 58 $\frac{3}{4}$ cu 6.55, de 58 $\frac{1}{2}$ cu 6.50, de 58 jum. cu 6.50, de 59 cu 6.75, de 58 $\frac{3}{4}$ cu 6.55.

Orz de 47 $\frac{3}{4}$ cu 5, suta kilograme cu 7.70, de 45 $\frac{3}{4}$ cu 4.80, de 46 jum. cu 5, de 46 cu 4.85, de 43 cu 4.15, de 48 $\frac{3}{4}$ cu 5.20, de 48 jum. cu 5.15.

Ovės suta kilograme cu 9.70, 10.60 și 11 lei.

MISCELLANEA

CARTOFUL GIGANTIC ALBASTRU (Blaue Riesen). — Acastă nouă rasă așa de productivă pentru marea cultură, e foarte bogată în feculă, nu atât ca *Gigantica* fără pereche, de care am vorbit nu de mult și cu care se egalază în producțiune. Tuberculele sunt violete, mari, cu carnea albă. Pare că resistă bine bôlelor cartofilor.

ULOIU DE OUË DE LĂCUSTE. Din oulele lăcustelor ce au băntuit Algeria s'a extras un fluid viscos, semănând cu mierea, care tratat la frig prin eter și alcool a dat un lichid galben ca aurul, care—la aer—lasă uloiul galben ce lesne se poate deosebi prin decantațiune. Se rincește repede și seamănă la miros cu uloiul de ficat de morun. Se va putea utiliza în terapeutică și industrie.

POFTA D'A VĚRSA depindă de stomac. Când însă limba e curată această poftă d'a vĚrsa încetăză dacă se iea puțin piper obicinuit în praf. Acăsta ca stimulent.

INDIGESTIUNELE se vindecă luindu-se un ceiu și punându-se pețece calde pe stomac. Dacă însă te dore rău capul și indigestiunea e serioasă trebuie alungat din stomac alimentul ce el refuză, acăsta prin gâdilarea cu degetul a fundului gurei și bânduse apă călduță.

ARBORII ȘI TRĂSNETUL. D-I D. Ionescu, spune la *Nature*, după experiențele făcute a constatat că conductibilitatea electrică depindă mult de la bogăția lemnului în amidon și în uloiu gras.

VRISTA BOVIDEELOR. Prima înlocuire a dinților se întâmplă de obicinuit la un an și jumătate; cei de lapte cad, cei ce înlocuiesc ating totă înălțimea lor către sfârșitul al 2-lea an. La 2½ ani incisivii alăturați de lapte cad și definitivii cei înlocuiesc au atins totă înălțimea lor către sfârșitul anului al 3-lea. De la 3 ani ¼ la 3½ animalul perde incisivii extremi și înlocuitorii lor sunt cu totul desvoltați către finea anului al 4-lea. De la 4¼ la 4½ dinții canini de lapte cad și înlocuitorii lor sunt cu totul desvoltați către finea anului al 5-lea.

La munte, însă, în locuirea dinților e întârziată.



Cartoful gigantic albastru.

LEGENDA MĂCEȘULUI. După o veche legendă germană, creșcea și mai înalt ca acum, căci alt-fel Iuda nu se putea spîndura de el. În Germania se crede că acest arbust, în care se altoesc acele superbe varietăți de rose, are proprietatea d'a îndepărta trăsnetul, care nici o dată nu cade pe Măceș.

MONEDELE DE AUR în Statele-Unite, de trei ani se exportă în mare cătățime în urma întroducerei noiei monede fiduciare, *Silver certificates* sau biletele de argint. Aceste monede n'au dincolo de frontiere nici o putere de cumpărare. Actualmente, spune «L'illustration», perd 40 la sută din valoarea lor, reprezentând o sumă mai mare 2.125,000.000 lei, pe când numai în cele 6 prime luni a le acestui an, au eșit din Statele-Unite 775,920,545 lei. La Băncile Franciei, Germaniei, Anglitterei, Austriei și Rusiei, creșcerea ancasului de aur a fost de la 31 Decembrie 1890 până la 30 Iunie 1893, de 1,404,000,000. Acest aur american s'a înmagasinat de băncile din Europa, furșândule tot Americiei.

Doritorii d'a cumpăra cele mai rodnice, mari și bune varietăți de Cartofi — CU 40 LEI SUTADE KILOGRAME — să se adreseze lui: C. C. Datculescu, R.-Sărat, cât mai curînd.

(Ese la 5 și 20 a fie-cărei luni).

R.-SĂRAT.—ABONAMENTUL 10 LEI PE AN.

ANUL AL X-lea. No. 16 (208) 20 SEPTEMBRIE 1893.



In Noua-Galie-de-Sud. — MARIGONII.

EXPLICAȚIA ÎN ACEST NUMER.

EXPOSITION DE 1876

Exposition de 1876
 Philadelphia, Pennsylvanie
 Le 10 Juin 1876

Exposition de 1876
 Philadelphia, Pennsylvanie
 Le 10 Juin 1876



Capitol des Etats-Unis



Le vapeur de la Compagnie

Exposition de 1876
 Philadelphia, Pennsylvanie
 Le 10 Juin 1876

EXPOSITION DE 1876

EXPOSITION DE 1876

Exposition de 1876
 Philadelphia, Pennsylvanie
 Le 10 Juin 1876

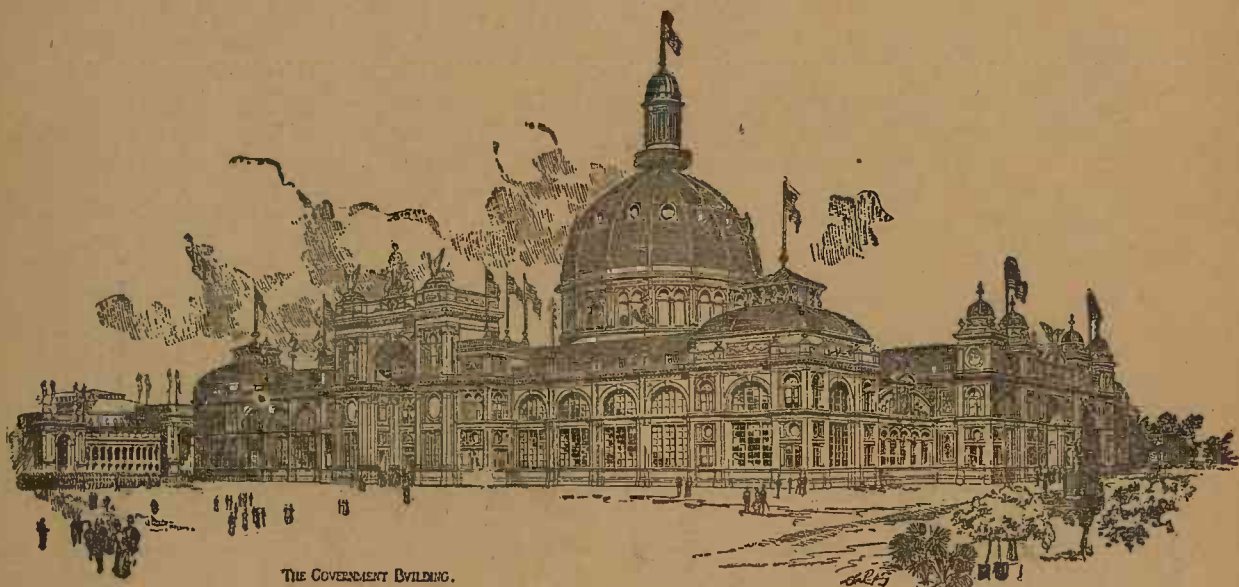
EXPOZIȚIUNEA DIN CHICAGO.

(URMARE).

Salatul Guvernământului așezat lângă malurile lacului. Monument clasic semănând cu cele alte clădiri oficiale din Washington. De fer și sticlă, a costat 400,000 dolari. Co-prinde un dom central de 120 picere

în diametru și 150 picere înălțime. Ocupat cu Expozițiunile diferitelor ministere.

Expozițiunea navală a Ministerului de Marină al Statelor-Unite e unică. Sămănă cu un mare cuirasat, dar e clădită pe piloți pe lac. Tunuri, torpile etc. se găsesc cu profusiune.



THE GOVERNMENT BUILDING.

Palatul Guvernământului.



U. S. COAST LINE BATTLE SHIP

Expozițiunea navală.

Tatuajul. In Noua Galie-de-Sud.

MARIGONII.

Tatuajul, cetim prin diare, că și ați se practică în Rusia chiar de membri din familia imperială, cari — ca și bieții marinari greci — ce și vir în pielea sgâriată iarbă de pușcă, găesc o plăcere a și face pe diferite părți a le corpului și mai ales pe brațe, diferite semne ce numai ies.

Fiind că «tatuajul» e la modă, dăm planșa colorată de alături, care reprezintă un simplu muritor netatuat și un descendent nobil; negreșit tatuat, căci în Noua Galie-de-Sud nu e permis de cât membrilor castelor ridicate și luptătorilor d'a suferi micul supliciu al tatuărei.

Bietul muritor din tribul Marigonilor, cu pielea mai mult galbenă de cât negră, se acoperă cu o piele de Cangur. Cel d'alăturea, fiu a unui mare șef deposedat, are părul așezat în formă de pământufuri și corpul său e tatuat cu scoici și noduri de plasă.

Istoria acestui tânăr, numit Bungari, e romantică. Conclusia e că doctorul Ioanatan Wild, care descoperi mijlocul d'a curăți corpul de această uricioasă zugrăvire, demnă de sêlbateci, i-a adus mântuirea, căci amoretului, fiu de mare șef, putu lua în căsătorie pe fiica unui brular inglez.

E un secret, mijlocul d'a desființa tatuajul, probabil că curenții electrici joc un rol în această curățire.

Ne este cunoscut, însă, cum operéază femeile în Noua Galie-de-Sud pentru a face acele pete pe corp: după ce zugrăvesc în negru subiectul dorit de tatuat, cu un cuțit de os, și un ciocănel, taie pielea până dă sîngele, l șterge și așéază cu o pensulă mică în incesiuni culórea numită *moko*.

X.

TRIBUNA LIBERĂ.

ECONOMIA POLITICĂ.



unt mulți cari cred că Economia politică ar fi o ramură a științelor morale — acesta e chiar părerea oficială, prin faptul că această știință se predă în facultățile noastre de drept. Cu tóte acestea,

nimic nu este mai neexact de cât acesta.

Economia politică nu póte fi o ramură a moralei, pentru simplul cuvânt că ea nu prescrie absolut nimic; scopul Economiei politice nu este de a ne da sfaturi, ci de a ne procura principiile unei arte, de a arăta mijlócele pentru ajungerea la óre-cari scopuri, supozând că s'ar găsi cine-va care și le-ar propune.

Economia politică nu este *știința bogăției*, după cum mulți o desinesc. Această definițiune e prea vastă pentru Economie politică, căci cu toții știm că ea nu se ocupă nici cu mecanica, nici cu chimia, cari sunt adevăratele temelii ale tehnicei agricole și industriale, ea nu studiază de cât o prea mică parte din problemele producțiunei. Diviziunea muncii, ale cărei efecte ea le ridică în slava cerului, nu este, drept vorbind, de resortul ei, și nimeni nu se adreséază la această știință spre a o consulta, atunci când ar dori să organizeze această diviziune a muncii, care Economiei politice nu i slujește de

cât ca introducere la teoria schimburilor.

Economia politică este filosofia comerțului, ea stabilește această teorie a schimburilor: atâtea servicii câte bunuri materiale.

Filosofia comerțului se întemeiază pe teoria valórei și isvorul valórei este *nevoia*. A da valóre unui obiect, însemnă a-l face să fie căutat; pentru a mări valórea lui trebuie a-l face ca cât mai mult să fie căutat. Ast-fel dar, Economia politică se întemeiază pe psihologie, pe cunoștința trebuințelor permanente ale omului și a inclinațiunilor lui cele mai generale și cele mai constante.

Fără ca să intre în cercetarea procedurilor tehnice relative la producțiunea bunurilor, ea ne învață mijlocul de a ridica la maximum această producțiune, mijloc care constă în acesta: de a interesa pe cel mai mare număr de lucrători posibil pentru a desfășura tótă energia lor acolo unde această energie e mai roditoare, făcându-i să vază în mărirea producțiunei propriul lor interes. Ea ne învață asemenea cum produsele, odată create, trebuie să fie distribuite în așa mod în cât să stimuleze o producțiune nouă sub regimul concurenței și al unei întregi libertăți de schimb, a cărei superioritate economică ea o demonstrează, *având în vedere întreg genul omenesc, luat în total*.

Aceste din urmă cuvinte, arată deja marea greutate de a schimba teoriile abstracte ale Economiei politice în legi practice.

Ceea-ce ar fi adevărat când omenirea ar forma un tot, fără bariere, fără granițe, nu este de loc tot așa pentru o națiune așezată în mijlocul altor națiuni dușmane și rapace.

Dar nu numai de aci se póte vedea caracterul abstract al Economiei politice. Economia politică, prin aplicațiunile sale, ne arată arta de a atrage cel mai mare profit posibil din bunuri, în interes economic, sau mai bine ea se ocupă cu arta de a se îmbogăți. Preceptele acestei științe sunt formulate esclusiv numai din punct de vedere al interesului personal și material; zicând acesta nu voim să înțelegem că ea pretinde că acest interes material este sau trebuie să fie unicul mobil al acțiunilor noastre; dar ea face această pentru că tóte cercetările sale sunt cir-

cumscrise numai la acesta: de a ști ce trebuie de făcut pentru satisfacerea acestui interes.

«A regula cheltuiala și producerea în așa mod ca cele din urmă cantități afectate la fie-care trebuință să fie egale, este singurul mijloc de a obține satisfacerea desăvârșită a acestor trebuințe» — acesta este principiul pe care Economia politică modernă îl demonstrează și pe care ea îl aplică la soluțiunea tuturor problemelor de care se ocupă.

Economia politică însă, nu ne spune nici cari sunt aceste trebuinți, nici ordinea în cari ele se clasază după importanța lor.

Iată dar încă o probă, că această știință nu ne dă de cât precepte cu totul hipotetice.

O altă abstracțiune, mult mai gravă, a Economiei politice, și care are și astăzi încă, o mare influență asupra societății noastre, este următoarea: de și interesul personal, este, ca să dicem așa, inerent individului, Economia politică nu se ocupă de loc de individ, ci ea are în vedere numai societatea, luată în totalitatea ei. Obiectul ce și-l propune, sau cel puțin acela ce și l-a propus până astăzi reprezentanții cei mai celebri ai Economiei politice, este de a ști care distribuție a muncii, care măsură de economie și de consumație, care proporție și cari proceduri de schimb ar conduce mai sigur și mai repede, pe omenirea întregă sau pe națiune, considerată în mod artificial ca un lucru unic, la cea mai mare bogăție.

Acastă problemă este de o importanță practică netăgăduită, dar nu cea mai palpitantă, nu aceea ce trebuie mai imediat rezolvată.

Marea cestiune a unei adevărate Economii politice ar trebui să fie acesta, anume: ea, având în vedere interesul persoanelor, cari singure fiind capabile de a simți, singure prin urmare pot avea interese, să caute a afla care organizațiune de muncă, care mod de economie, de distribuție și de consumație ar putea procura cea mai mare sumă de mijloce celui mai mare număr de indiviți.

Tote încercările pe cari le fac economiștii, toate silințele ce și pun de a proba că bogăția unei națiuni, răspunde fatal la bogăția indiviților ce o compun, toate aceste explicări metafisice rămân zdrobite de îngrozitoarea realitate a faptelor

care arată că, de și America, Anglia, Franța, sunt națiunile cele mai bogate din lume, cele cari produc mai imens, cele cari au lățile tot-d'auna pline cu aur, cele cari întrețin armatele cele mai mari, cele cari au industria și agricultura cea mai dezvoltată, totuși în aceste națiuni ultra-bogate, domnește cea mai mare mizerie, există cel mai îngrozitor proletariat.

E deci o mare, o foarte mare deosebire între bogăția națiunilor de care se ocupă Economia politică și între bogăția cetățenilor unei națiuni, de care ea ar trebui să se intereseze cu deosebire.

De aci se poate vedea cât de gravă e erorea acelor economiști cari pretind de a erigea preceptele științei lor în principii de legislație, făcând din ele legi privitoare la indiviții luați separat!

Și cu toate acestea omenii noștri de Stat, partizani ai acestei Economii politice, de câte-ori n'au cădut în acest păcat, crezând, în naivitatea lor, că prin legile ce fac, îmbunătățesc starea populațiunii muncitoare.

Ei bine, trebuie să se știe că pentru Economia politică muncitorul nu este considerat de cât ca unul din agenții producțiunii, o forță a naturei, ca și apa care curge, ca și vântul, ca și vaporii; interesul bogăției sociale față de el, este de a-și procura munca lui în cât mai mare cantitate și în cele mai efune condițiuni posibile; adică cu prețul cel mai mic; în scurt, muncitorul nu este de cât un mijloc și, când cu voce tare, atunci când ei cred că n'au de ce să se temă, când cu ore-cari precauțiuni de limbă, economiștii tot-d'auna au sfătuit pe legislatori de a-i trata ca un mijloc și ei au fost atât de bine ascultați ca până mai deunăzi, în toate țările civilizate, legea pedepsea pe muncitori atunci când ei se intrunecă cu camarazi lor pentru a se sfătui asupra mijloacelor prin cari să-și mai scurteze munca sau să-și mai îmbunătățească salariul. Chiar azi, când principiul libertății asociațiunii e proclamat, cine nu știe modul în care guvernele îl respectă, atunci când muncitorii se încercă a face us de această libertate ce le este prescrisă prin constituțiuni!?

Economiștii au dreptate: din punct de vedere teoretic, munca nu este de cât un mijloc de a produce bogăția, muncitorul

un instrument pentru muncă; din punct de vedere practic însă, economii nu pôte face de cât capitalistul, căci muncitorul abia câștigă cu ce să 'și pôta ține dîlele; prin urmare, e fôrte sigur lucru, că dacă foioșeie capitalului se măresc din privațiunile instrumentului viu, acumulațiunea bogățiilor în țară va fi mai considerabilă.

Din punct de vedere al economiei politice abstracte, muncitorul nu este, așa dar, de cât un mijloc; acésta e fôrte sigur; dar nu este tot așa din punct de vedere al interesului concret, al cărui scop nu este acumularea mijlócêlor pentru satisfacere de plăceri, în ori-ce mâini ar fi; dar asigurarea unei existențe cât mai fericite pentru cel mai mare număr posibil; asemenea din punct de vedere al justiției, pentru care ori-ce persoană este un scop, acésta idee a economiei politice este o nedreptate strigătoare.

În calitatea lui de economist, economistul are drept să considere ca un folos estinătatea prețului muncii; el însă ar comite o mare nedreptate dacă ar eși din sfera lui și ar pretinde ca să impună punctul lui de vedere legislatorului, care trebuie a se inspira, înainte de tôte, de dreptate.

În ceea ce privește relațiunile dintre muncă și capital, economiștii, se știe, susțin celebra maximă de *laisser faire, laisser passer*.

În adevăr, ei aplică în tot-d'auna acésta maximă când e vorba de măsurile impuse de capital; când însă muncitorii voesc să aplice și ei acest precept, întru-nindu-se pentru a 'și susține interesele lor, atunci celebrii noștri economiști uită sacro-sanctul lor principiu, es din sfera lor contemplativă și cer Statului, urmărirea și pedepsirea uvrierilor vinovați că și-au căutat dreptatea.

Dar presupunând că ei aplică de o potrivă acest principiu și față de capital și față de muncă, totuși n'au dreptate.

Economiștii când își făuresc regulele acestea, cari li se par cele mai bune, consideră societatea formată din membrii cari, fie-care, pôte fi cu adevărat liber de a lucra după cum îi convine, a căror pozițiune depinde numai de modul cum ei s'au purtat și, când se asociază la muncă, apoi acésta asociație între muncitori și capitaliști, nu este alt-ceva de cât un simplu rezultat al concursului a-

cestor libertăți; întemeiați pe acésta credință, economiștii cer ca principiul lor de *laisser faire* să devie legea societății noastre moderne, fără nici o restricție sau modificare.

Ei își închipuesc, prin urmare, că distribuțiunea bunurilor actuale s'a produs deja conform idealului lor; ei admit implicit că tôte averile particulare sunt numai fructul muncii proprietarilor lor sau ale aceloră pe cari ei i-au moștenit, nevoind să vadă miile de mijlôce întrebuintate, grație cărora cei mai mulți se culc sêraci și se scol milionari; iar cât despre cei ce n'au nimic, ei consideră acésta ca o pură urmare a greșelilor lor, sau cel puțin a greșelilor părinților lor.

Ei presupun că acel care nu pôte lucra de cât în atelierul altuia, pe pământul altuia, cu instrumentele altuia, și care n'are de cât plata dîlei sale de muncă pentru anu muri de fôme, ei presupun că acesta este or-când liber de a refusa condițiunile de muncă și de plată cari îi sunt oferite.

În numele libertății contractelor, ei refuză Statului dreptul de a interveni în aceste transacțiuni, ca și cum libertatea muncitorului n'ar exista în realitate și ca și cum condițiile pe cari el le primește nu'l importă de cât pe el singur și ca și cum ele nu apasă asupra tuturor muncitorilor și pretutindeni!

Acésta însămnă a se așeza cine-va, cu știință și conștiință, într'o ficțiune absolută și acésta ficțiune devine periculoasă când e vorba de acésta tendință a economiștilor de a țrece, cu cea mai mare ușurință, de la abstract la concret, de la teorie la practică.

Și numai în acest mod, d-nii economiști afirmă, neținând nici o socotelă de antecedentele noastre istorice, că coalițiunea intereselor private, libertatea formală cea mai întinsă a transacțiunilor este singurul mijloc de a ajunge la cea mai mare bogăție, pentru or-ce societate omenescă, ori-care ar fi modul după care bunurile ar fi repartizate, ori-care ar putea să fie dependența în care acésta coalițiune de interese așază pe unii față de alții și ori-care ar fi origina neegalităților existente—un simplu detaliu cu totul indiferent economiștilor.

Acésta părere, cu adevărat fôrte economică, merită o cercetare mai amănun-

tită. Dar pentru a putea trage o încheiere practică, trebuie mai întâi a vedea dacă, în adevăr, cea mai mare acumulare de bogății posibilă, trebuie să fie scopul unui adevărat legislator.

Ei bine, această credință este cu desăvârșire falsă.

Economistii pretind că fericirea marelui număr se mărește și se micșorează proporțional cu bogăția colectivă; cu alte cuvinte, că maximul bunei stări individuale ar corespunde fatal cu maximul bunurilor existente, *ori în ce mâini ele ar fi concentrate.*

Suntem dispuși a da cel mai mare premiu cetitorilor «Gazetei Săteanului» care ar putea susține această paradoxă. Este adevărat că, pentru a asigura fie-cărui membru al societății ceea-ce îi e absolut indispensabil dezvoltării facultăților lui, trebuie un total de bogăție cu desăvârșire superior bogăției cu cari se mândresc astăzi națiunile cele mai bogate.

Este, prin urmare, adevărat, că, ori-care ar fi echitatea aparentă a unui sistem de distribuțiune, acest sistem nu poate fi recomandat, dacă mai întâi nu se va proba că el va avea de rezultat încurajarea economiilor și dacă nu va stimula munca productivă. Numai în acest sens și numai în această limită scopul abstract al economiștilor coincide cu binele concret pe care legea trebuie să-l aibă în vedere; dar până aci.

Din faptul că bogăția totală trebuie să fie mărită, în proporțiuni considerabile pentru a se putea asigura buna-stare generală, nu urmăm de loc că ori ce mărire de bogăție ar fi folositoare, ori-care ar fi prețul cu care ea s'ar face. A merge până aci ar fi a ne pune în opoziție fățișe și cu bunul simț, și cu morala și cu dreptul.

Acumularea de bogății este un lucru mult mai lesne pentru bogat de cât pentru sărac, sau, mai drept, singur bogatul este în stare de a acumula, de a strânge bani. De și economiile făcute de societăți bine organizate de muncitori, s'ar putea de multe ori urca la sume considerabile și ar putea ast-fel revoluționa condițiile de sclavagiu în care ei se găesc, totuși aceste economii ar fi un nimic față de acelea pe cari le poate face bogăția. Pose-sorul unei averi considerabile poate economisi aproape întreg venitul lui: Avere

lui, parte integrantă a bogăției naționale, se va mări ast-fel prin acest venit: venitul crește cu atât mai mult cu cât el va putea obține mai multe produse cu prețuri cât se poate de mici. Prin urmare, dacă bogăția colectivă și prosperitatea publică însămnă același lucru, atunci țara cea mai demnă de invidiat ar fi aceea în care unul sau doi milionari mari, foarte sgârșiți, ar face ca să lucreze în profitul lor restul poporului, dându-i pentru acesta în schimb tocmai atât cât îi trebuie ca să nu móră de fôme.

Acosta e doctrina pe care o proclamă acei cari, identificând ideile de bogăție colectivă cu acelea de mărire națională, fac din această slavă supremul obiect al guvernelor. Dar pentru un spirit serios, pe care cuvintele răsunătoare nu-l ameteșc, mărire a unei țeri n'are nici o valoare de cât atunci când ea contribuie la siguranța frontierei sale, fovorizând în același timp buna-stare economică și cultura locuitorilor ei. Scopul concret, scopul practic nu este dar bogăția colectivă, dar fericirea sau mai drept binele indivizilor, binele celui mai mare număr posibil de indivizi.

De aci se poate vedea dar că problema distribuției normale a bunurilor în această lume, nu este de cât cu totul parțial legată de problema producțiunii lor și, prin urmare, ea iese cu desăvârșire din domeniul Economiei politice, care n'are ca obiect de cât bogăția *națiunilor.*

Acastă știință dar, nu poate să ne dea nici un consiliu, atunci când e vorba de reorganizarea societății pe baza principiilor de dreptate și umanitate.

Economia politică nu face alt-ceva de cât ne arată cum bogăția se produce și se distribuie, atunci când omienii se silesc în mod inteligent de a-și procura cea mai mare parte a satisfacțiunilor materiale, fără ea nici o piedică artificială să vie să'i supere în această țintă ce o urmăresc. Aplicată la politică, ea caută să ne arate cum se poate obține cea mai mare bogăție *colectivă*, fără să ne spue însă care mod de repartiție va servi mai bine la creșterea acestei bogății, fără să se întrebe dacă această acumulare de bogăție este conformă justiției, fără să caute influența funestă pe care ea ar avea-o față de particulari; ea se mărginește a arăta pur și simplu cum un stat se îmbogățește sau se ruinează.

Acésta este abstracția și metafizica în care planază Economia politică.

De aceea, nimic, absolut nimic nu se poate aștepta de la acele partide, de la acci bărbați politici cari în reformele ce preconiséză, în ideile ce'i călăuzesc, nu se inspiră de cât din această evanghelică care, de și lumescă, n'are însă nici o atingere cu lumea și cu nevoile ei multiple și moderne.

Adevărata economie socială nu se formeză de cât din observația atentă și desinteresantă a nevoilor sociale, de cât din studierea aprofundată și fără idei preconceptuate a relațiilor existente dintre capital și muncă, a cauzelor și a rezultatelor acestor relațiuni.

De aceea adevărații bărbați de Stat moderni, de pretutindeni, calcă în picioare toate principiile ortodoxiei economice, atunci când fac o reformă cerută de popor și pentru popor.

Și al acestora este viitorul.

EMIL.

Clima lunii August 1893 st. n.



Pocă de secetă care începuse în ultima decadă a lunii precedente a continuat și în decada întâia a acestei luni. În a doua și ultima, a fost câte-va zile cu plöe, însă cantitățile de apă cădută au fost mult mai mici, de cât cantitatea normală ce cade în cursul acestei luni.

De și timpul a fost secetos totuși temperatura acestei luni a fost mai rece de cât în alți ani. Temperatura sa mijlocie la București este aproape cu un grad și jumătate mai coborită de cât valoarea sa normală, la Sulina a fost egală cu ea, la Sinaia de la 1886 și până acum, numai în anul 1889 temperatura mijlocie a lunii August a mai fost coborâtă de cât aceia din anul acesta.

Asemeni și la Comăndărești anul acesta a avut mijlocia acestei luni mai coborită ca în anii de la 1889 până acum.

Cifrele următoare arată temperaturele mijlocii ale acestei luni din următoarele localități:

Sulina 21° 6

Comăndărești (Botoșani) 19° 5

București (Filaret) 20° 5

Păncești-Drag. (Roman) 18° 2

Sinaia 13° 8

Ultima decadă a acestei luni este caracterisată pentru toate localitățile de mai sus, prin trecerea bruscă de la cea mai înaltă temperatură a sa la cea mai coborită.

Cea mai ridicată temperatură a acestei luni a avut loc pentru Sulina și București la 24,

pentru Comăndărești și Păncești-Dragomirești la 23, iar pentru Sinaia la 25.

Cea mai coborită temperatură lunară a fost în ziua de 29 la Sulina și Păncești, 31 Comăndărești și Sinaia și 30 la București.

Temperaturele extreme lunare au fost următoarele:

Sulina	32° 4	Max. și	12° 2	Min.
Comăndărești (Bot.)	32° 8	»	»	5° 4
București (Filaret)	32° 8	»	»	9° 2
Pănc.-Drag. (Rom.)	31° 0	»	»	5° 0
Sinaia	24° 5	»	»	3° 5

În alți ani aceste valori erau cu mult mai ridicate de cât acele ale anului curent.

Cerul a fost în general noros, afară de Sulina unde a fost puțin noros.

Sorele a strălucit 345 ore la Sulina, 303 la București și 202 la Sinaia.

De notat în cursul acestei luni este cutremurul de la 17, care s'a simțit în totă țara.

S'au semnalat 3 sguđuituri, primele 2 ușore iar a treia tare, care a urmat la un interval, cam de 2 secunde după cele două de întâi. Mișcările de întâi au fost verticale iar ultima laterală. Direcția a fost de la S. Durata sa la București de 10 secunde în alte părți până la 30 chiar. El a început printr'un sgomot subteran asemănător unei căruțe încărcată cu greutate mare.

În Moldova cutremurul a fost mult mai tare ca în Muntenia. La Bârlad și Vaslui cutremurul a cauzat ore-care stricăciuni clădirilor crăpând mai multe ziduri, dărâmand tavanuri și căderi de coșuri.

ST. C. HEPITES.

DIN ȘCIINȚA PENTRU TOȚI.

DOCTORUL CHARCOT.



Doctorul Charcot, ilustrul șef al Școlii de la Salpêtriêre (bine cunoscut de o mulțime de nervoși și nervoșe din România), muri de curînd repede pe malurile lacului Setonelor, în cursul unei excursiuni; plecase cu totul sănêtos, întovărișit de doi din elevii săi cum și de ginerele d-lui Pasteur.

În nopțea de 16 August st. n. d-l Charcot fu coprins de o angină de piept, în o modestă căruciumă unde deșcinsese mica caravană; dimineața nu se găsi de cât un cadavru.

Corpul fu adus la Paris și fu înmormântat la 19 August în mijlocul unei imense asluențe de celebrități medicale; ceremonia a fost foarte simplă și nu s'a pronunțat nici un discurs.

Jean Martin Charcot (a cărui portret 'l dăm pe prima pagină a acestui număr) era un Parisian. Se născuse la 29 Noembrie 1825 st. n. și prin urmare n'avea de cât 68 ani. De o foarte modestă origină, — tatăl său era lucrător căruțaș — avu a lupta, de la începutul studiilor sale, contra greutăților pecuniare. Intern de spitale în

1848, laureat de spitale în 1850 și 1852, era în 1853, laureatul Facultății de medicină.

În 1862 fu atașat ca medic la asilul de Salpêtriere ce n'a mai părăsit d'atunci și unde a devenit celebru în lume prin lucrările sale așa de importante asupra bolilor nervoase. Deveni în 1873 profesor de anatomie patologică, membru al Academiei de medicină și oficer al Legiunii de onoare, puțin apoi intră ca membru al Academiei de științe, ș'apoi fu numit comandor al Legiunii de onoare. Câștigase, una dupe alta, toate gradele.

Fără îndoială că fu unul din principii științei,

și unul din publiciștii speciali cei mai autorizați.

Se poate spune că studiul hipnotismului, a făcut universal numele lui Charcot. Lui i datorăm importante descoperiri asupra hipnozei și sugestiunii.

Cu Doctorul Charcot dispărea un învățat, de totă lumea cunoscut și apreciat; lasă numeroși elevi și le lasă încă grija d'a recunoaște mijlocul d'a vindeca bolile descoperite, clasate și catalogate de el, dacă, cu toate acestea bolile nervoase se pot vindeca.



Vederea electro-culturai.

Electro-cultura.



ultura prin ajutorul electricității e la ordinea zilei. După tentativele unele reușite altele cu rezultate negative, cestiunea e, d'apoi, foarte contraversată.

Bătrânii ne spun de mult că în anii furtunoși, când tună des și trăsnește mult vegetațiunea e mai puternică și viguroasă.

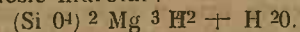
Primul care s'a ocupat cu influența electricității asupra vegetațiunii fu von Mainbray, din Edimburg, încă din 1746. Se recunosc că electricitatea grăbește germinațiunea și vegetațiunea, care e favorisată. O mulțime de învățați constatară acest lucru și se scriseră mai multe cărți. În 1783 abatele Bertholon ajunsese la aceleași concluziuni și aparate ca cele întrebuintate de autorii moderni ai electro-culturai. Dar numai din 1845 s'a început a se aplica în practică electricitatea la vegetațiune. D-l Spechnew, renumit agronom rus, afirmă că electricitatea mărește mult recoltele.

În Franța se încercă mai ales asupra vegetațiunii viei. Se ridică prăjini de 5 metre înălțime în virful cărora se fixează, cu izolare îndesulătoare, cue lungi de aramă în număr de 3. Aceste prăjini sunt depărtate de 10 metre unele de altele. Uă sîrmă galvanizată pune virfurile lor metalice în contact cu rețeaua întinsă. Figura de mai sus arată foarte bine o asemenea instalațiune.

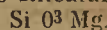
Amiantul și aplicațiunile sale.



Printre speciile mineralogice cele mai curioase ce se pot întîlni în sînul pămîntului, e amiantul sau asbestul. Termenul amiant ar trebui consacrat silicatlui de magnesie hidrotat :



După Koruk, cuvîntul *asbest*, ar desemna mai ales silicatul de magnesie anhidru :



În Canada se găsește mai mult, dar și în diferitele regiuni ale Europei nu lipsește.

Uă italiancă avu, cea dintâi, ideia d'a utiliza amiantul ca materie textilă.

Amiantul brut se ține în o bae pentru a se despărți de piatra de ôle sau serpentina. Fibrele se deosebesc sub influența ciocnirilor repetate. Se scôte murdăriile și după ce se ține mai mult timp în apă alcalină, se usucă amiantul și se desparte în pachete din care se scot apoi acele fire mătăsöse din care se fac țesăturile de tot felul ce se vînd acum în comerciu.

Resturile servesc la fabricațiunea cartónelor și hârtiei de amiant, care e cea mai bună pentru documente și hârtii de valoare. E incombustibilă și are precioasă calitate d'a resista acidelor. Păcat că prețul e așa de ridicat în cât am putea vedea și pompierii înbrăcați cu haine de amiant. Se fabricheză cu pasta sa tare, porcelane de amiant. Filtrele de asemenea porcelane sterilisheză cu totul apa.

În fine acestă precioasă specie de tremolită, ce se găsește în terenurile primitive în mare înbelșugare, ne rezervă mari surprinderi prin aplicațiunile ce 'i se vor da. La noi e mai mult cunoscută, prin acele cartóne ce servă pentru locomobile ca prese-etupe.



Amiantul sau asbestul.

Ajutoare înecaților.



ând o persoană se află în primejdie d'a se îneca nu e rar să veđi mai mulți ómeni ce știu a înota devotându-se pentru a încerca d'a o scăpa; dar, din nefericire, sunt adesea victimele devotamentului lor, nu pentru că le-au lipsit puterea sau curajul, dar pentru că nu cunosc cele mai bune mijloce d'a susține și scôte afară din apă naufragiatul lor. A fost d'ajuns de un moment de uitare sau uă secundă de lipsa de prezență de spirit pentru ca să nu pótă să se mai desfacă de naufragiat.

În Inglitera, unde exercițiile corporale țin mult mai mult loc în educațiune de cât la noi, tinerii iau lecțiuni practice, cari, în cas de primejdie, pot să le fie de mare nevoie.

Credem a face bine dând, în figurele de ală-

turi, representațiunea metódelor cele mai trebuincioase pentru a apuca un înecat ce se apără, sau a te scăpa de primejdiósele stringeri pentru a' scăpa:

1. Scăpare practică, prima metodă: apucare care asigură siguranța scăpătorului.— 2. Scăpare practică, a treia metodă: un bun mijloc d'a apuca persoana în primejdie de inecare care se apără cu energie.— 3. Scăpare practică, a doua metodă: o înhățare escelentă când persoana de scăpat se sbate.— 4. Manevră de scăpare: mijlocul d'a te scăpa de persoana de scăpat ce te apucă de gât.— 5. Scăpare practică, a pulra metodă: Mijlocul de inhățat persoana de scăpat și d'a se pune asfură din slare d'a face rêu înolătorului; sistem de înviere: metod foarte simplu d'a produce respirațiunea artificială.— 6. Manevră de scăpare: Chipul d'a te degaja, când persoana te apucă de mijloc cu brațele.



Mijlocele practice d'a scăpa pe cei ce se înecă.

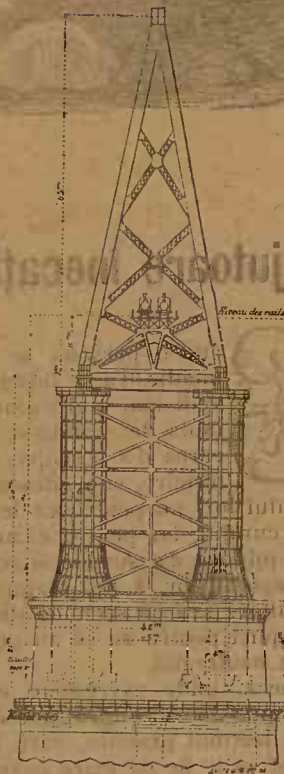
Proiectul podului peste Mâneca.



Englezii, oameni practici, vroesc a'și păstra pozițiunea privilegiată ce le dă atâta siguranță. Vorbesc de Canalul Pasului de Calais sau de strîmtórea Mânecei. Cutóte acestea acéstă continuitate între Inglitera și restul Europei va trebui a se face prin o joncțiune a căilor ferate engleze cu cele fran- cese.

Sunt mai multe soluțiuni.

Un tunel subteran. Un pod gigantic. Pare că mai curînd pod se va face de óre-ce englezii nu voesc tunel pentru rezóne militare și tehnice. Strîmtórea nu e mai adîncă de 40 metre și pe cea mai mare lungime de 25 la 30. Ideia unui pod metalic pare a avea cei mai mulți sortți de isbîndă. Prin progresul realizat în ultimii ani în metalurgia oțelului, numérul pililor se va putea reduce fórté mult. Va costa vr'o 900 milióne aprópe. Se va construi la cea mai mare adîncime uă pilă spre demonstrațiune dacá resistă furtunelor și mării. Pilele vor fi ridicate de 14 metri d'asupra mării. Durata lucrărilor ar fi de 7 ani și podul va fi făcut prin acțiuni.



Plan vertical a unei pile la podul de peste Mâneca.



Vederea perspectivă a podului imaginar peste Pasul de Calais.

O AMINTIRE.

De multe ori istorioare, episoade, mici amintiri, pilde, fabule, parabole ș. c. a. cari la prima vedere, par a nu avea vre-o importanță, conțin adese ori învățături mari care să ne dea puțin de gândit asupra moralității sau interesului ce am trage dintr'ânsele.

Cine nu scie fabula butoiului gol și dogit ce venia la vale cu atâta șgomot, sau cea cu cocorul ce-a scos osul din gâtul lupului, și să nu să fi gândit la fanfaronada multor capete seci sau la ingrătitudinea oamenilor pentru binele primit.

S'a scris multe în lumea aceasta despre oameni, și numai despre oameni, biografii, autobiografii, istorii, tot în fine ce s'a atins de viața omenească, tot s'a scris. Atâta caz mare facem de genul nostru, că moartea unui om, fie cât de neînsemnat, ni se pare un eveniment grozav, iar pentru miile și milioanele de animale ce se taie și se ucid pe fie-care și, nimic,— ba este ceva: le facem statistica, constatând cu mulțumire, că cu cât se omoară mai multe cu atât mergem înainte pe calea progresului.

Cel puțin nu se găsește nimeni cari într'un moment de amănunțită cercetare, să aștearnă vre-un rînd, pentru un bou ce s'a tăiat, pentru un miel ce în țipețe

de mamă a fost ucis, pentru un animal în fine, căruia i-am luat aceia ce nu-i mai putem da — viața, era să și carne... Și dacă s'a scris în alle timpuri, astăzi stomacul a devenit mai pretențios, ne place mușchiu dinăuntru și potârnițele fripte.

Bietul gânsac!... alb ca zăpada fără nici o pată și moțat. Cam în vârstă,— câți ani avea nici aproximativ n'aș putea să vè spun, căci așa îl pomenisem cu cele alte găște în curtea părintescă. Când intra în capul familiei lui în curte, și-ar fi venit să'l mănânce fript, căci în brațe nu l'ai fi putut lua,— fără să te espui la neplăceri... Cu capul sus, mândru de numeroasa lui familie, și de strămoșii săi ce au scăpat Capitoliul de Gali, intra legănându-se cadentat și urmat de întreaga ceală. Părea ca un comandant de corp de armată reintors victorios de la bătălie. Avea resboate cu câini, cu pisici, cu alți gânsaci mai puțin viteji ca dânsul. Copii îl ocolea de departe știindu-l că nu glumește. Une-ori mânca și dânsul bătae. Bătut sta trist și ghemuit într'un colț al oborului ne-mâncând și ne-bând nimic. Părea că pregătește noi planuri de strategie, și cu toate acestea două-trei zile era mai puțin dispus pentru gâlcevi și mai prevădător cu inamicii. Toamna vedea cum din membrii familiei sale, dispăreau unul câte unul, fără să și dea socoteală ce se face inibiții lui, până în primăvară când rămânea numai cu găsa

lui bătrână, de care trist și melancolic nu se mai despărțea. Cât ședea găscă pe ouă, era de admirat devotamentul ce pune ca tovarășa lui să nu fie supărată de nimeni, stând de pază la gura colineței și gâlcevindu-se cu slujnica ce venea să aducă din când în când de mâncare, or cu vre-o pisică ce-i mirosea a ouă.

Când eșea și găscă să se răcorască de urțiul clocitului, gânsacul o întâmpina gâgâind și bătând din aripi, întrebând-o în limba lui, cum, ce fel, pentru ce ese tot singură, găscă îi întindea gâtul, și îi spunea, se vede, peste curând; și atunci alle gâgăituri, alle bătăi din aripi. Când în fine eșeau și bobocii la iveală, galbeni și drăguți cum sunt, atunci nu mai era chip de apropiat; —vai de găina, câinele, curcanul ce-ar fi trecut pe aproape; și s'aprindea sângele în ochi, se repede în toate părțile apucând ce-i eșea înainte, băl, cârpă, piatră ș. c. a. făcând praf pe cele dinlăi, înghițind pe cea din urmă.

Ii creștea și pe aceștia pentru stomachurile noastre, pentru ca la primăvara viitoare să crească alții și așa mai încolo, trudindu-se cu necazurile, dând față pericolelor tot-d'a-una ne-adormit și supra-veghețor vieții copiilor săi.

Și acest gânsac nu merită el aceste câte-va rinduri în «Gazeta Săténului». Să meritele oare mai mult horbotele de pe rochii și pălăriile rococo; sau să scrim că Stan și Ion pentru că sunt oameni, unul șade în cărciumă și nu face nimic, iar cel-alt nu-i bun nici de păzit bobocii...

Dar n'am terminat.

Pe eamnă, se dase ordin să se tae un gânsac, bine înțeles cruțându-se bătrînul a cărui existență era atât de prețioasă. Dar se vede că atât îi fusese dat să trăiască, căci din nebăgare de seamă tocmai pe dânsul îl tăiară,

Sunt șase șapte ani de atunci și totuși istorioara aceasta îmi sta mereu în minte: soarta acestei păsări, legată cu amintiri scumpe, mă întrista și mă făcea să gândesc mai sus, să cuget la durerile și la gemetele tuturilor ființelor organizate ce locuiesc pe pământ, la lupta acelu amar-nică pentru existență și la transformarea ce se operează pe nesimțite în tot ce există ca materie.

Lys.

Răspunsuri la chestionarul didactic din No. 11 (203) al «Gazetei Săténului».

Care sunt condițiunile ce trebuie să îndeplinescă un bun învățător?

«Lăsați pruncii să vină la mine, căci unora ca acestora, li se cuvine împărăția cerurilor». Așa șicea Isus Cristos Învățătorul creștinismului, către discipolii săi, când se încercau să oprască lumea ce se îmbulzea cu copii spre dânsul; negreșit, că faptele și pildele acestui martir al omenirei, au făcut ca să atragă lumea spre dânsul; deci, urmeză ca astăzi să șicem învățătorilor noștri:

Imitați strămoșeștile pilde și fapte ale acestui mare Învățător, dacă vreți să pașii cu înlesnire treptele nobilei vóstre misiuni.

M. E. MIHĂESCU.

Condițiunile ce trebuie să îndeplinescă un bun învățător sunt următoarele:

I). Învățătorul trebuie ca să și iubască misiunea din totă inima sa.

II). Învățătorul trebuie ca să iubască pe toți școlarii săi de o potrivă.

III). Învățătorul trebuie să fie silitor și conșciencios.

IV). Învățătorul trebuie să fie om moral.

V). Învățătorul trebuie să aibă cultură socială.

În fine, Învățătorul trebuie să fie educator bun. Acastă condițiune servește și ca hasă tuturor celor-lalte cinci condițiuni de mai sus.

P. BRAȘOVEANU.

Culegeri de cântece populare.

Arđa-m focul și să-m arđa,
Din flacări să nu să vađa...
Craiova și Rômnicu,
Unde stă ispravnicu.
Să rămâie numai parii
Să se-nțepe ginărari
Ginărari și maiorii
Că mi-au cătănit feciorii.



Frunđuțiță foi ca nalba,
Ionică luatear naiba —



Vederea perspectivă a podului imaginar peste Pasul de Calais.

O AMINTIRE.

De multe ori istorioare, episoade, mici amintiri, pilde, abule, parabole ș. c. a. cari la prima vedere, par a nu avea vre-o importanță, conțin adese ori învățături mari care să ne dea puțin de gândit asupra moralității sau interesului ce am trage dintr'ânsele.

Cine nu scie fabula butoiului gol și dogil ce venia la vale cu atâta șgomol, sau cea cu cocorul ce-a scos osul din gâtul lupului, și să nu să fi gândit la sunșaronada multor capele seci sau la ingrățitudinea oamenilor pentru binele primit.

S'a scris multe în lumea aceasta despre oameni, și numai despre oameni, biografii, autobiografii, istorii, tot în sine ce s'a alins de viața omenească, tot s'a scris. Atâta caz mare faem de genul nostru, că moartea unui om, fie cât de neînsemnat, ni se pare un eveniment grozav, iar pentru miile și milioanele de animale ce se taie și se ucid pe fie-care di, nimic,— ba este ceva: le facem statistica, constatănd cu mulțumire, că cu cât se omoară mai multe cu atât mergem înainte pe calea progresului.

Cel puțin nu se găsește nimeni cari într'un moment de amănunțită cercetare, să aștearnă vre-un rind, pentru un bou ce s'a tăiat, pentru un miel ce în țipele

dè mamă a fost ucis, pentru un animal în sine, căruia i-am luat aceia ce nu-i mai putem da — viața, era să dic și carnea.... Și dacă s'a scris în alle timpuri, astăzi stomacul a devenit mai pretențios, ne place mușchiu dinăuntru și potârnițele fripte.

Bietul gânsac!.... alb ca zăpada fără nici o pată și moșat. Cam în vârstă,— căți ani avea nici aproximativ n'aș putea să vă spun, căci așa îl pomenisem cu cele alte găște în curtea părintescă. Când intra în capul familiei lui în curte, și-ar fi venit să'l mănânci fript, căci în brațe nu l'ai fi putut lua,— fără să te espui la neplăceri.... Cu capul sus, mândru de numeroasa lui familie, și de strămoșii săi ce au scăpat Capitoliul de Gali, intra legănându-se cadențial și urmat de întreaga ceală. Părea ca un comandant de corp de armată reintors victorios de la bătălie. Avea resboaie cu câini, cu pisici, cu alți gânsaci mai puțin viteji ca dânsul. Copii îl ocolea de departe știindu-l că nu glumește. Une-ori mânca și dânsul bătae. Bătut sta trist și ghemuit într'un colț al oborului ne-mâncând și ne-bând nimic. Părea că pregătește noii planuri de strategie, și cu toate acestea două-trei zile era mai puțin dispus pentru gâlcevi și mai prevădător cu inamicii. Toamna vedea cum din membrii familiei sale, dispăreau unul câte unul, fără să și dea socoteală ce se fac inibiții lui, până în primăvară când rămânea numai cu găsa

lui bătrână, de care trist și melancolic nu se mai despărțea. Cât ședea găscă pe ouă, era de admirat devotamentul ce pune ca tovarășa lui să nu fie supărată de nimeni, stând de pază la gura colineței și gâlcevindu-se cu slujnica ce venea să aducă din când în când de mâncare, or cu vre-o pisică ce-i mirosea a ouă.

Când eșea și găscă să se răcorască de uritul ciocitului, gânsacul o întâmpina gâgâind și bătând din aripi, întrebând-o în limba lui, cum, ce fel, pentru ce ese tot singură, găscă îi întindea gâtul, și îi spunea, se vede, peste curând; și atunci alle gâgăituri, alle bătăi din aripi. Când în fine eșeau și bobocii la iveală, galbeni și drăguți cum sunt, atunci nu mai era chip de apropiat;—vai de găina, câinele, curcanul ce-ar fi trecut pe aproape; și s'aprindea sângele în ochi, se repedea în toate părțile apucând ce-i eșea înainte, băț, cârpă, piatră ș. c. a. făcând praf pe cele dintâi, înghițind pe cea din urmă.

Ii creștea și pe aceștia pentru stomachurile noastre, pentru ca la primăvara viitoare să crească alții și așa mai încolo, trudindu-se cu necazurile, dând sață pericolelor tot-d'a-una ne-adormit și supra-veghetor vieții copiilor săi.

Și acest gânsac nu merită el aceste câte-va rinduri în «Gazeta Sătenului». Să merite oare mai mult horbotele de pe rochii și pălăriile rococo; sau să scrim că Stan și Ion pentru că sunt oameni, unu și cel-alt nu-i bun nici de păzit bobocii...

Dar n'am terminat.

Pe earnă, se dase ordin să se taie un gânsac, bine înțeles cruțându-se bătrînul a cărui existență era atât de prețioasă. Dar se vede că atât îi fusese dat să trăiască, căci din nebagare de seamă tocmai pe dânsul îl tăiară,

Sunt șase șapte ani de atunci și totuși istorioara aceasta îmi sta mereu în minte: soarta acestei păsări, legată cu amintiri scumpe, mă intrista și mă făcea să gândesc mai sus, să cuget la durerile și la gemetele tuturilor sfințelor organizate ce locuiesc pe pământ, la lupta aceluia amar-nică pentru existență și la transformarea ce se operează pe nesimțite în tot ce există ca materie.

Lys.

Răspunsuri la chestionarul didactic din No. 11 (203) al «Gazetei Sătenului».

Care sunt condițiunile ce trebuie să îndeplinescă un bun învățător?

«Lăsați pruncii să vină la mine, căci unora ca acestora, li se cuvine împărăția cerurilor». Așa dicea Isus Cristos Învățătorul creștinismului, către discipolii săi, când se încercau să oprască lumea ce se îmbulzea cu copii spre dânsul; negreșit, că faptele și pildele acestui martir al omenirii, au făcut ca să atragă lumea spre dânsul; deci, urmează ca astăzi să dicem învățătorilor noștri:

Imitați strămoșeștile pilde și fapte ale acestui mare Învățător, dacă vreți să pășiți cu înlesnire treptele nobilei vostre misiuni.

M. E. MIHĂESCU.

Condițiunile ce trebuie să îndeplinescă un bun învățător sunt următoarele:

I). Învățătorul trebuie ca să și iubească misiunea din totă inima sa.

II). Învățătorul trebuie ca să iubească pe toți școlarii săi de o potrivă.

III). Învățătorul trebuie să fie silitor și conștiincios.

IV). Învățătorul trebuie să fie om moral.

V). Învățătorul trebuie să aibă cultură socială.

În fine, Învățătorul trebuie să fie educator bun. Această condițiune servește și ca basă tuturor celor-lalte cinci condițiuni de mai sus.

P. BRAȘOVEANU.

Culegeri de cântece populare.

Arda-m focul și să-m arda,
Din flacări să nu să vađa...
Craiova și Râmnicu,
Unde stă ispravnicu.
Să rămâie numai parii
Să se-nțepe ginărari
Ginărari și maiorii
Că mi-au cătănit feciorii.



Frunđuliță foi ca nalba,
Ionică luatear maiba

Mă făcuș să viu dă geaba.
 Dă te-aș prinde unde-va,
 Numai ochii ți-iaș lua;
 Ochii și sprâncenele,
 Gătu cu mărgelele.
 — Dă mi-ar fi vr'o sərbătore
 Nu mi-ar fi năcazu mare;
 Dar mi-ă dă bună dă lucru,
 Iónă, nu ț'ar putredă trupu.



Dute dor pē drum la vale
 Dă-'m' ajunge-un car cu sare.
 D'o fi sarea mărunțică,
 Să-i dai drumul să se ducă;
 D'o fi sarea lespejiore,
 S'o dăscarci în slătioare —
 Că am două suriore;
 D'o fi sarea bolovani
 S'o dăscarci în Drăgășani.



Dute dor, până-'m'-iē nor...;
 Că dacă 'mi-o 'nsănina,
 Măi dăpartē te-'oi mâna.
 Dute dor pē drum la vale
 Dă-'m' ajunși pē neică-n cale.
 Dă mi'liū găsī cālare
 Să-i spui că sūnt fată mare,
 Dă'lii găsī adărmit
 Să-i spui că am logodit —
 Ca să sē-ntōrcă grăbit.



La ce Dōmne n'-ai lăsat
 Voinic, tētār, — dar sērac.
 Sluguliță să mă bag, —
 Stăpânii—sâmbria-'m' frag;
 Dar și stăpân'le cu minte
 Im' d'au sâmbria 'nainte.



Cântă cucu 'n pocniță
 Sai dă spune lui Ionită,
 Să vie, să-i dau guriță;
 Că la tōmnă mă mărit
 Și rămâne ne-iubit.

Cuculeț de la pădure
 Dumite la noi la șire,
 Și cântă cum șade bine,
 S'asculte mândra la tine.

Cântă cuculețule,
 În tōte diminețile;
 Iar în dimineța mea
 Taci cuce nu mai cântă;
 C'am dat de inimă rea,

M'a urf mândruța mea,
 Saraca inima mea!
 Frunză verde a bobului,
 Sus pē apa Oltului
 Cântă cucu codrului,
 Inimioara dă mi-o pică
 Mugurelu dă-l dăspică.
 Și te-aș trage de răchilă



Frunțuliță merisor,
 Unde-ai plecat Petrișor?..
 — La Craiova să mă-'nsor,
 C'aici fetele nu vor
 C'au aflat că sūnt dator.
 Sūnt dator la perceptor(i)
 O sută cinci-dăci dă poli,
 Sūnt dator și la primar(i)
 O sută de icușari;
 Sūnt dator(i) la primăriță
 Că-'m' dă gura la portiță.



Dă la București la vale,
 S'aude d'o jale mare —
 Dă boieri și dă cucōne,
 C'a murit o fată mare.
 Fată mare logodită
 Cu tōtă nunta gătilă:
 Cu doi-spr'ece lăutari...
 — Lăutarii când grăia
 Orașul sē legăna
 Boeri mari sē minunau
 Cocōnele suspinau, —
 Cu băsmele sē stergeau;
 Cu mâini din pozinari
 Scotea bani la lăutari.



Pe dēlu Monastiri,
 Plimbăse călugări
 Blestemânduș' părinți':
 Dă ce i-a călugărit
 Și nu i-a căsătorit!
 Că e bine căsătorit, —
 Cu copii și cu nevastă
 Și cu casă regulată.



Murguleț cōmă nrotată
 Făț' piciorēle grămadă
 Și calcă dîn piatră 'n piatră
 Să-'m' mai trec Oltul odată
 La puica-'m' mult adorată,
 Să-ț' dau țărifē dîn troc
 Și apșoră dă la vadră.



Saltă frunză de trifoi
 Dă teapș prinde la zăvoi :
 Cu măciuca să te moi,
 Cu băltacul să-ți sparg capul.
 Să tai frunză câinilor
 Pe vârful aninilor,
 Să tai frunză caprilor
 Pe vârful copacilor ;
 Să-ți dau carnea câinilor
 Și mațele corbilor.



Indeamnă murguleț la pas
 S'ajungem desar' acas'
 La copii și la nevastă.
 C'am o puicuță duiosă
 Și știi bine că m'adastă,
 Cu ocaua plină rasă,
 Cu friptură pe masă.



Frunđuliță măr domnesc
 Pe dealul monastiresc
 Tote florile n'floresc ;
 Numai florea Sorelui,
 Șade-n porța raiului
 Și judecă florile,
 Ce-au făcut miroasăle
 — Leau băut și leau mâncat
 Cu voinicii d'u prin sat.



Oiă, oiă rapănă
 Sade jos și dapănă,
 Și să rogă rugului,
 Și să nchină cucului :
 — Cucule, măria-ta,
 M'aș ruga de D-ta,
 Să-mi d'ai un cal porumbac
 Să mă duc pên' la Novac,
 C'am auzit ș'am aflat
 Că sorumea a fătat,
 Ș'a făcut :

Trei feți —
 Logofeți.

Unu a murit,
 Altu a perit, —
 Altu n munte s'a suit :
 Cu ciocanul n munte a dat
 Muntele s'a surupat
 Pă un iepure bălțat ;
 Cu busduganu-a asvârlit
 Munții mi s'au povêrnit !
 — Adu-ncoți cheițele
 Să deschid portițele
 Să deschid lădițele ;
 Că-mi vine al Ion
 Fecior dă domn,
 Cu tichie
 De fringhie,

Cu pană dă ciocărlie
 — Aoleo, și vai-de ming
 Că nu-s cheile la mine ;
 Ci-s la Badea 'n București
 Sus în casele Domnești,
 Unde ouă ratele
 Și 'mpuiază berzele.
 Și mie scara subțirea
 Ca pana dă rîndunea
 Și mi-e frică c'oi cădea



Frunđuliță ș'o sulfină
 M'a pucă plôia 'n grădină
 Cu puiculița pă mână.
 Eu trag să mă duc acasă
 Puiculița nu mă lasă.



Foie verde măturică,
 M-apucați pă drum de sticlă,
 Mă 'ntâlnii c'o nevetică.
 Nevetica mergea-n fugă
 Și se certa cu mörtea 'n furcă :
 Mörte, mörte, mörtea mea,
 N'a calul cu armele
 Și mai lasă-mi d'ilele !
 — Nu-mi trebuie calul têu ;
 Căci m'a trâmisi Dumnezeu
 Să-ți iau sufletelul têu.



Frunđuliță mărăcină,
 Ș'am auzit mândro bine
 Precum că te lași dă mine.
 — Vorba să-ți fiă dă bine.
 Nu măi ai nimic cu mine,
 Nici ieu, mândruțo cu tine.

Frunđuliță mărăcină,
 Ș'am auzit și știi bine,
 Că te-nsori mă laș' pă mine.
 — 'Nsorâte cu Dumneșeu
 Că mie nu-m pare rău ;
 Nici așa bine nu-m pare,
 Numai inima mă dore.



Frunđuliță tiriplic
 Cată-ți mândro d'alt voinic,
 Că cu mine n'ai nimic ;
 Și-m d'ă drumul să mă duc.
 Nu mă ținea zălogit...
 Că sînt voinicel pierdut,
 Nici nu măi știi unde sînt.



Frunđuliță trei răsire,
 Cuculeț' dă la pădure,

Cu gușa plină dă mure,
Dute la mândra dă-i spune.
Să nu să măi porțe bine
Cu-ainele dă la mine.
Să se porțe măi așa,
Precum ie inima mea.
Intörce mândră cu gândul,
Cum intörce föia ventul.

Cuculeț' dă padină,
Cu gușița galbină,
Vino și mă légănă.
Și mă leagănă frumos
Să nu caț' din leagăn jos;
Că ieu așa am știut
Dă când ieram copil mic,
Să nu dorm ne lului.
Cuculeț' cu pana sură
Dute-n codru și răsună,
Și-m măi fă inima bună.

Frunđuliță bob dă bob,
Cuculeț' dă Topolog,
Coböră din deal la Ölt,
Dă-m' măi stimpără un foc.
— Dar ce foc să-ț' potolesc
Când n'am glas să häulesc,
Nici cuvënt ca să-ț' șoptesc;
Că n'am glas cu ce să-ț' cânt,
Că mi la luat mândra-n crâng,
Când ieram copilaș mic, —
Ș-acum n'am cu ce să-ț' cânt.

Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță,
Să nu-ț' faci aiure
Cuibul prin pădure.
Să ț'i-l faci mai bine
Apröpe dă mine.
Că ț'i-l fură cucul
Și-ț' ie dă geabă lucrul.

Frunđuliță dă sęcără,
Märiöră dă la țară —
Cu cosița gălbioră
Și cu flörea roșioră;
Cu mărgelile mohoröte,
Cu inele poleite.
Märiöră, Märiöră,
Dă ce-ț'a gura amară...
Dă pâne și dă sęcără?...
— Fię pâinea cât dă bună,
Geaba... ie'n țara străină,
Cernută in sittä deasă —
O mänănc plângând la masă.
— Fię pâinea cât dă rea
Mai bine in ț'ara mea:
Să män'c pâine dă sęcără
Și să riț' mänăcând p'afară.

Frunđuliță anason,
Lasă-mă, maică, să dorm, —
Că nu mai dat du p'un domn.
Și mai dat du p'un bătrân...
Merge diua... stränge fin;
Vine s'ara tot gemând!
Eu îi pui cina pă masă,
Iel mă injurä prin casă;
Ieu îi fac pat să se culce
Și iel mă-njurä dă cruce.
Dar tinäru sāracu...
Merge diua..., stränge fin, —
Vine s'ara fluerând. —
Ieu îi pui cina pă masă,
Iel mă-npiedică prin casă;
Ieu îi fac pat să se culce
Și iel cere gură dulce.

Frunđuliță dă areu,
Märițo dă la Buzău,
Vino pă genunchiul meu
Să te luluesc și ieu, —
Lui, lui, lui, neică, lui, lui...
— Dă ce nu mai lului,
Când am fost copilaș mic;
Dar acum 's märicică,
Mă luluesc singurică.
Cuculeț' dă padină,
Cu gușița galbină,
Ce te plimbi prin padină
Și mänănci la sadină.

(Va urma).

GH. POPESCU-GHIICA.

SILHUETE LITERARE.

MAGHERINA

Suntem în restaurantul gärei din Ploesti. Trenul accelerat din Moldova a sosit chiar acum. Nu stă aci de cât vrö 10 minute; mulțimea pasagerilor, cari de cari mäi gräbiți, dau fuga înăuntru să mäi imbuce câte ceva in urma unei nopți petrecute în insomnie in vagonul cel strimt și inghesuit al C. F. R. Cum intri, ești frapat de o mulțime de tipuri cari de cari mäi interesante: unii te servesc, alții stau la contuar sau la teșghea. Unul din aceste tipuri îți atrage mäi cu sémă atențiunea. Dänsul, nu e înalt, nici scurt; nici gros, nici subțire, mäi mult frumos de cât uril. Colörea feței e de un alb plăcut, barba 'i e blondă, bäfând puțin in galben. Tipul nostru are ceva distins, exotic și interesant in fața. Veți că e un om de

rind și comun. E îmbrăcat curat și modest însă. Un semn particular: Șchiopătază puțin. Dacă întrebi cine e și cum îl cheamă, toți îți răspund că e Costică Dobrogeanu, criticul Ion Gherea și că dânsul e antreprenorul restaurantului de la Ploești.

Gherea!... Gherea birtaş?... lucru surprinzător. Da, birtaş. Și de ce nu? Când în țara noastră, literatura și publicistica e plătită atât de mizerabil sau mai de loc? Ce să facă un om, care vrea să și petrecă scurta-i viață nu «prin protecție de fuste» nici să ajungă «cumulard»? Ce să facă cine-va când nu posedă ca Alexandri, Mircești, sau Ghergani ca Ion Ghica? Nu e nevoie să fii filosof mare, pricepi una ca asta.

Și Gherea stă ași încă binișor. Să 'l fi vădut cu 15 ani în urmă, când Dobrogeanu a venit pentru prima dată în țară și n'a cunoscut nici o boba limba românească!

Ți-ai inchipui, lectore, a «Gazetei Săteanului», că criticul Gherea de ași, autorul a două volume de studii critice să stea cât mi ți-i diulica de mare, să lucreze la drumul de fer, săpând, puind șine și traverse pentru maxima sumă de 1 franc și 25 centime pe di? Dar dacă ți-oi spune că erau timpuri când Ion Gherea pentru a 'și putea hrăni familia, zugrăvea acopereminte și stătea totă diulica sus pe o casă de la 4 dimineața și până la 8 seara? N'ai să mă crezi, după cum nu mi-i crede și alte multe din viața lui Dobrogeanu. Și totuși toate s'au petrecut și sunt adevărate. Gherea a fost eri lucrător cu diua și zugrav; și ași dânsul e birtaş și autor a două volume de studii critice. Valuri de ale lumii!

Dar... iată că sună pentru a doua dată. S'e'l mai privim puțin. Uite-l, e bunătatea în picioare. Un om ce nu vede nicăeri rân, ci pretutindinea numai bine. Mai optimist ca dânsul nici că am vădut. Tinerimea, ziaristii și publiciștii îl iubesc. Nu cred ca Gherea să aibă vr'un dușman; — ba, să am ertare — dar unde-l pui pe Hitrovo și pe toți declassații înregimentați în vestita cohortă ai secției a III-a? Imi aduc aminte că acuma vr'o doi ani când în corpurile legiuitoare l'au romanisat pe Dobrogeanu, vestitul Hitrovo și compania au uneltit și intrigat pe lângă ministrul de externe -- ca să nu-i promulge decretul, căci Gherea are păcatul de a se fi refugiat din Rusia și a se fi scăpat de sub enutul căzăcesc.

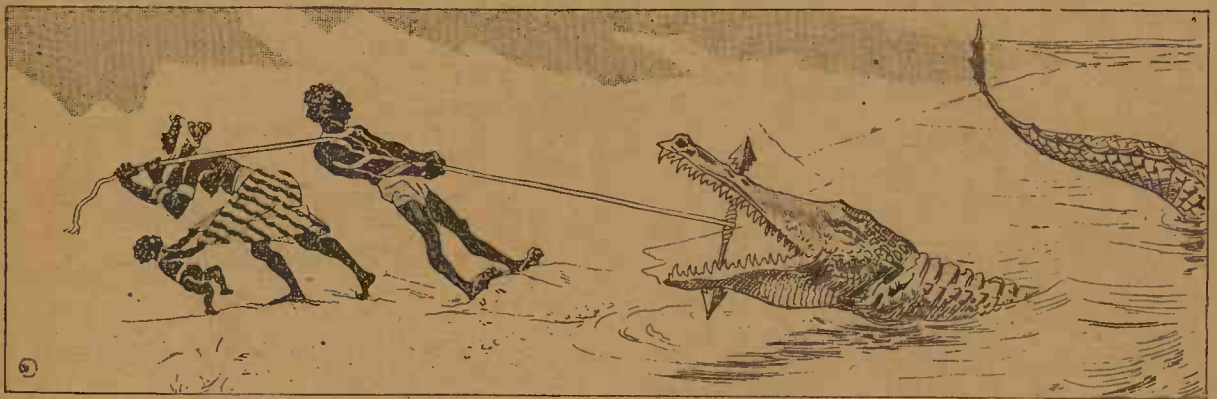
Enciclopedist *di primo cartelo*, estetician maestru, filosof profund, economist și financiar de mâna întei — fără finance însă — Gherea e versat în toate literaturile moderne din lume și cunoște perfect peste 10 limbi vorbite. Cele două volume de studii critice sunt testimoniul cel mai puternic în contra unor bârfitori.

Nu știi ce să admiri mai mult în scrierile lui Gherea. Pătrunderea, finețea, ușurința de-a scrie, claritatea, modul de-a concepe și a sesisa o chestie; toate sunt de o perfecțiune în gradul superlativ. Teoria cea mai grea, filosofică sau economică, care la alții pentru a o desvolta necesităză volume întregi, scrise într'un stil nemțesc și greoiu, Gherea o înfațișcăză cititorului în spațiul cel mai scurt și în stilul cel mai popular, așa că fără voe, când lași cartea din mână esclami: Ce talentat om! Gherea n'o fi având mai mult de cât vr'o 37 de ani. Dânsul continuă a scrie. Pe lângă volumul III de critice, Gherea mai are în preparație un volum de studii economice, parte publicate în *Revista socială* a lui Nădejde din Iași, parte cu totul inedite.

Prin bunătatea lui, Gherea s'a făcut iubit de toți și chiar de cei ce nu 'i împărtășesc ideile lui sociale și cari ved în el un mare critic și estetician. Știu mulți lipsiți de mijloce, cari fac din când în când conac la dânsul în momentele de grea cumpănă, și știu iarăși că multora, cari în trecerea lor se opresc câte-va momente la Ploești, Gherea le dă de băt și de mâncat, refusând însă de a priimi vr'odată măcar plata. Așa e Gherea. Bunătatea în picioare, nu l'am vădut încă nici o dată supărat, necăjit sau desnădăjduit. «Curagiu, înainte mereu» e crezul acestui tip fenomenal.

... Dar... iată că sună a III-a dată, trenul e gata de plecare și pasagerii cari de cari n'ai grăbiți se urc în vagon și-și recapătă locurile lor. Trenul se pune în mișcare și în huruitura lui, fie-care din cei ce au făcut cunoștință cu acest tip interesant, care se cheamă Dobrogeanu-Gherea, 'și dă sbor gândului și reflectcăză asupra valurilor lumii, asupra restaurantelor, asupra sôrței scriitorilor și asupra altor lucruri, cari de cari mai enigmatice și mai nebulose.

CROCODILUL.



Istorie fără cuvinte.